

Datum 2017-06-13
Reg.nr 42-00404-16

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Carl Sundström
08-563 088 26
carl.sundstrom@uka.se

Utbildningsdepartementet
Regeringskansliet

Yttrande över Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskolas ansökan om tillstånd att utfärda magisterexamen i teologi

(Remiss 2016-11-23, dnr U2016/04288/UH)

Universitetskanslersämbetets ställningstagande

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) föreslår att Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskola får tillstånd att utfärda magisterexamen i teologi.

Ansökan och ärendets hantering

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskola (JTH) har ansökt hos regeringen om tillstånd att utfärda magisterexamen i teologi. UKÄ har anmodats att avge ett yttrande över ansökan.

För granskning av ansökan har UKÄ utsett följande sakkunniga: docent Sune Fahlgren, Teologiska högskolan Stockholm, och professor Fredrik Lindström, Lunds universitet. De sakkunnigas bedömning baseras på JTH:s ansökan om examenstillstånd och kompletterande uppgifter som inkom dels den 8 mars, dels 24 april samt intervjuer som genomfördes den 24 mars 2017 i UKÄ:s lokaler i Stockholm. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bedömningen av ansökan har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt utifrån UKÄ:s aspekter och kriterier som finns sammanställda i *Kvalitetsaspekter vid examenstillståndsprovning av generella examina*, Högskoleverket, 2014-01-30.

De sakkunnigas bedömning är att JTH har de förutsättningar som krävs för att ge magisterexamen i teologi. Deras slutsats är att utbildningen uppfyller kraven i högskolelagen och ger förutsättningar för studenterna att uppnå examensmålen som anges i högskoleförordningen.

UKÄ instämmer i de sakkunnigas bedömning.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande myndighetschefen Karin Järplid Linde efter föredragning av enhetschefen Viveka Persson i närvaro av chefsassistenten Agnes Ers samt kommunikatören och pressekreteraren Kristin Wengerholt.

Karin Järplid Linde

Viveka Persson

Kopia till:

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskola (JTH)

De sakkunniga

Granskning av Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskolas ansökan om tillstånd att utfärda magisterexamen i teologi

Uppdraget

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskola (Johannelunds teologiska högskola) har den 7 oktober 2016 ansökt hos regeringen om tillstånd att utfärda magisterexamen i teologi. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har anmodats att avge ett yttrande över ansökan. Vi, docent Sune Fahlgren, Teologiska högskolan Stockholm, och professor Fredrik Lindström, Lunds universitet, har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de aspekter som finns sammanställda i *Kvalitetsaspekter vid examenstillståndsprövning av generella examina*. Underlag för bedömningen har varit Johannelunds teologiska högskolas ansökan om examenstillstånd och kompletterande uppgifter som inkom dels den 8 mars, dels 24 april samt intervjuer som genomfördes den 24 mars 2017 i UKÄ:s lokaler i Stockholm. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med högskolans ledning, utbildningsledning, studenter och lärare. Vår bedömning redovisas i bilaga 1. Bedömningen sammanfattas i ett samlat omdöme med motivering.

De sakkunnigas rekommendation

Vi föreslår att Universitetskanslersämbetet till regeringen föreslår att ge Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskola tillstånd att utfärda magisterexamen i teologi.

De sakkunniga

Sune Fahlgren

Fredrik Lindström

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte Johannelunds teologiska högskola	Examenstillstånd Teologi - magister	ID-nr A-2016-11-4161
<p>Lärarkompetens Omdöme: Tillfredsställande</p> <p>Motivering: Vid tiden för ansökan listas nio disputerade tillsvidareanställda lärare inom området teologi vid Johannelunds teologiska högskola (JTH). Av dessa är en professor och två docenter. Lärarna har relevant kompetens för de två inriktningar som är planerade inom magistern, historisk-praktisk teologi och exegetisk teologi. Inom området historisk-praktisk teologi finns fem av de disputerade lärarna. Området exegetisk teologi har fyra disputerade lärare. Enligt vårt förmenande finns därmed en tillfredsställande lärarkompetens och lärarkapacitet för att ge utbildning på avancerad nivå upp till magisterexamen.</p> <p>Utöver den fasta lärarstaben finns ett antal externa lärare knutna till utbildningen. För en bred och dynamisk forskarmiljö och för etableringen av utbildning på avancerade nivå kan dessa "affilierade" disputerade lärare, som presenteras i ansökan, ha betydelse genom att tillföra en större kritisk massa till högskolan som forskarmiljö. Flera av dem är välrenommerade forskare som till exempel kan fungera som biträdande handledare vid studenters uppsatsarbete. Men denna grupp ger inte nödvändig stabilitet och kontinuitet åt programmets forskningsanknytning. Pensionsavgångar är också förestående. I likhet med de "affilerade" kommer dessa lärare framöver att anlitas "vid behov".</p> <p>Vi vill understryka behovet av att det finns en plan för lärarekrytering de kommande fem åren för att bibehålla programmets akademiska kontinuitet och stabilitet. I planen bör det även ingå, vilket diskuterades vid intervjun, en strategi för att förbättra könsfördelningen i kollegiet, då endast en kvinna ingår i dagsläget.</p> <p>Samtliga lektorer vid JTH har 20 procent forskning inom sina tjänster, vilket motsvarar den tid som medges på många andra lärosäten. Avslutningsvis vill vi dessutom lyfta fram att JTH ger pedagogisk vidareutbildning för att ytterligare öka lärarnas kompetens på avancerad nivå, till exempel distanskurspedagogik, uppsatshandledning och examination av läskurser. Även den "tredje uppgiften" i akademien är väl utvecklad i kollegiet. Lärarna är frekvent anlitade för olika uppdrag i kyrka och samhälle, och deras CV:n innehåller artiklar och böcker skrivna för olika målgrupper.</p> <p>Sammanfattande bedömning: Aspekten lärarkompetens är tillfredsställande.</p>		
<p>Utbildningsmiljö Omdöme: Tillfredsställande</p> <p>Motivering: Forskningsmiljön på JTH framstår i ansökan som god, vilket också bekräftades av intervjuerna och den kompletterande handlingen <i>Forskningsprogram vid Johannelunds Teologiska Högskola (2016–2017)</i>. JTH har flera olika nationella och internationella samarbetspartners och ingår i olika forskningsnätverk. Skolans lärare är aktiva i dessa samarbeten och forskningssammanhang. Det finns redan ett forskningsseminarium etablerat, där studenterna på avancerad nivå ska ha</p>		

möjlighet att delta. Vår bedömning är att utbildnings- och forskningsmiljön vid JTH ger förutsättningar till ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt i utbildningen.

JTH är en liten enskild högskola, men det finns likväl en relativt aktiv forskningsmiljö som karaktäriseras av återkommande forskarseminarier och föreläsningar med externa gäster. Totalt listas i ansökan nio disputerade lärare. Detta innebär att JTH står sig väl i jämförelse med motsvarande forskningsmiljöer för avancerad nivå vid andra svenska lärosäten. Dessutom skapar högskolans hemort i universitetsstaden Uppsala en närmiljö med förutsättningar för samverkan och utbyte av resurser som är viktiga för den avancerade nivåns forskningsanknytning.

Några av JTH:s lärare fungerar som handledare åt doktorander vid andra lärosäten, och för närvarande har en av dessa doktorander sin arbetsplats vid JTH. Genom de ytterligare förstärkningar av formell kompetens i form av docentansökningar som pågår i lärolaget får högskolan en ytterligare förstärkning av den ämnesspecifika forskningsmiljön. Vår bedömning är att detta säkerställer utbildningens forskningsanknytning genom kvalificerad ämnesspecifik undervisning och möjlighet till handledning av självständiga arbeten.

Ett medskick vi vill ge lärosätet gäller att tydligare betona internationaliseringen. JTH har historiskt en stark internationell profil och har byggt upp en bred kompetens inom missionshistoria och internationella relationer. Denna profil utgör en potential också för utformningen av utbildningen på avancerad nivå, men den framgår inte tydligt i ansökan. Här finns möjligheter till utbyte mellan JTH och dess internationella samarbetspartners. Inom programmet kan studenter till exempel göra fältstudier i Östafrika genom samarbetspartners som JTH har där. Därmed får de som tar examen på avancerad nivå bättre möjligheter till tjänst i utlandet och till fortsatta studier vid de skolor som JTH har samarbetsavtal med.

Sammanfattande bedömning: Aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Infrastruktur

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Av beskrivningarna i ansökan och svaren vid intervjuerna framstår infrastrukturen vid JTH som tillräcklig för den planerade verksamheten. JTH har en fungerande infrastruktur med föreläsningssalar, seminarierum och allmänna utrymmen för studenter. Det finns en studieadministrativ enhet, inklusive studievägledning. Studenterna har arbetsplatser på högskolan. JTH har ett forskningsbibliotek, med fjärrlåneservice. Biblioteket inrymmer för närvarande cirka 28 000 volymer samt 120 tidskrifter. Studenterna har dessutom via biblioteksresurserna tillgång till databasen Proquest Religion, som omfattar cirka 260 tidskrifter. Vid intervjun framkom att JTH ska investera i utökade elektroniska resurser. Dessutom finns universitetsbiblioteken i Uppsala.

Sammanfattande bedömning: Aspekten infrastruktur är tillfredsställande.

Styrdokument

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Av utbildningsplan och kursplaner framgår att utbildningen kommer att ge studenterna goda förutsättningar att nå målen för utbildningen. Kursplanerna innehåller angivelser om studenternas förväntade studieresultat (mål) som är i enlighet med examensordningens riktlinjer.

Datum
2017-06-13Reg.nr
42-00404-16

Magisterprogrammet vid JTH kommer, enligt ansökan, och också enligt vår bedömning, att bedrivas i enlighet med Högskoleförordningens angivelser, och den allmänna studieplanen följer de nationella målen. En fråga som vi diskuterade med ansvariga vid intervjun är möjligheten att komplettera de nationella målen med utformning av lokala mål för att formulera den lokala profilen och bearbeta betydelse och innebörd av de nationella examensmålen.

Sammanfattande bedömning: Aspekten styrdokument är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur och examination

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Utbildningens innehåll och utformning framgår av ansökan med bilagor. Utbildningen omfattar 60 högskolepoäng och består av en introduktionskurs i teori och metod (15 hp), två valbara fördjupningskurser (15 + 15 hp), samt en magisteruppsatskurs (15 hp) Den beskrivna uppläggningsen av utbildningen (kurser, seminarier, handledning, etc.) liknar andra program på avancerad nivå i teologi i Sverige, och vi bedömer att utbildningens utformning är ändamålsenlig. Detsamma gäller kursernas nivåklassificering och utbildningens progression. Kurslitteraturen, som vi bedömer är relevant, samt övrig nödvändig information, som förkunskapskrav, kursinnehåll och undervisningsformer, framgår av kursplaner. Programmet med dess båda inriktningar, historisk-praktisk teologi och exegetisk teologi, uppfyller som helhet på ett tillfredsställande sätt krav på både breddning och fördjupning inom utbildning på avancerad nivå. Undervisning och examination kommer att vara utformade så att de säkrar forskningsanknytning och progression.

En oklarhet finns emellertid om innebörden av den praktiska teologidelen inom inriktningen historisk-praktisk teologi på avancerad nivå vid JTH. I ansökan och bilagor ligger fokus på den kyrkohistoriska komponenten. Det är en begränsning i relation till inriktningens motsvarighet på grundnivå vid JTH, där den (enligt JTH:s webbplats) utöver kyrkohistoria, inklusive missionshistoria, inbegriper religionspsykologi (inklusive själavård), praktisk teologi (homiletik, kommunikationspraktik, diakoni, liturgi) och religionspedagogik (inklusive ledarskap). Problemet är inte benämningen utan skillnaden visavi utbildningsprogrammet på grundnivå. Denna skillnad innebär att det är endast studenter som skrivit kandidatuppsats inom praktisk teologi med inriktning kyrko- och missionshistoria som har behörighet till avancerad nivå.

De begärda kompletteringarna bekräftar att den avancerade nivån med inriktning historisk-praktisk teologi omfattar kyrkohistoria och därmed inte de andra delämnena, som finns på grundnivån. Vid intervjun förtydligades att även missionshistoria kan ingå i kyrkohistoria.

En förbättring skulle vara att i styrdokument tydligare ange behörighetskravet, exempelvis att det för den historisk-praktiska inriktningen utgörs av kandidatuppsats inom kyrko- och missionshistoria och minst 7,5 högskolepoäng inom praktisk teologi.

Sammanfattande bedömning: Aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande.

Säkring av examensmålen

Omdöme: Tillfredsställande

Datum
2017-06-13Reg.nr
42-00404-16

Motivering: Utbildningens innehåll och utformning framgår av ansökan med bilagor. Kraven för att nå examensmålen är också klart dokumenterade. Av kursplanerna framgår såväl vad studenterna ska uppnå som hur detta ska examineras och bedömas med krav och betygskriterier tydligt angivna.

En fråga som togs upp vid intervjuerna gäller examensmålen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt. Dessa mål kan ses som mer attitydrelaterade än inriktade på direkt kunskap och förmåga. Ansökan från JTH anger denna typ av examensmål och hur de är integrerade i enskilda kurser i de övergripande beskrivningarna av programmet men de framgår inte lika tydligt i de enskilda kursplanerna. Vi vill här återigen betona betydelsen av att dessa examensmål tydligare skrivs fram i samtliga kursplaner där de är relevanta som en viktig fråga för lärosätet.

Sammanfattande bedömning: Aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande.

Säkring av utbildningens kvalitet

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Det är i allt väsentligt samma strukturer som redan finns för JTH:s kvalitetssäkring, utveckling och uppföljning av utbildningen på grundnivå som vid ett examenstillstånd kommer att gälla för den avancerade nivån. Dessa strukturer finns väl beskrivna i ansökan. Vid intervjun förhörde vi oss om kvalitetssäkringens former och strukturer, om arbete med likabehandlingsplan, om fastställande av kursplaner och om studentinflytande. Inget framkom som ger anledning till anmärkning. Ansvarsfördelningen är fastställd och ändamålsenlig. Av kursplanerna framgår att en kursvärdering ingår i varje kurs. Av vad som framkom vid intervjuer med företrädare på olika nivåer vid utbildningen fungerar återkopplingen av de förändringar som värderingarna leder till väl vid befintliga utbildningar vid JTH.

Sammanfattande bedömning: Aspekten säkring av utbildningens kvalitet är tillfredsställande.

Samlad omdöme: Tillfredsställande

Motivering: JTH:s ansökan om tillstånd att utfärda magisterexamen i teologi är genomarbetad. Tillsammans med intervjuerna och några skriftliga kompletteringar, har vi fått en bra bild av de förutsättningar som vi haft i uppdrag att granska.

JTH har systematiskt byggt upp en akademisk studiemiljö med forskningsanknytning och fungerande infrastrukturer. Forskar- och utbildningsmiljön inom teologi vid JTH står sig överlag väl i jämförelse med motsvarande miljöer för avancerad nivå vid andra svenska lärosäten. Lärarna bedriver egen forskning inom sina respektive ämnen, och flera av dem är erfarna pedagoger.

Utbildningen har en planerad inriktning, uppläggning och struktur som överlag motsvarar den vid andra lärosäten. Utöver några mindre påpekanden och medskick som vi gjorde vid intervjun och som vi också lyft fram ovan i yttrandet har vi inga anmärkningar om dessa delar av ansökan.

Högskolans kvalitetsarbete framstår som tillfredsställande. JTH:s nuvarande form för kursutveckling inom grundnivån är i princip färdig att överföras till avancerad nivå. Dessutom ger det lilla formatet vid JTH en närhet mellan studenter och lärare som är uppskattad av båda grupperna. En styrka som tydligt framkom vid intervjuerna är JTH:s goda relationer till andra högre utbildningar och till forskningsinstitutioner inom området, nationellt och internationellt.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att förutsättningarna för att ge en magisterexamen i teologi finns uppfyllda för alla aspekter och på alla relevanta punkter.

Vi förslår därför att Johannelunds teologiska högskola beviljas tillstånd att utfärda magisterexamen inom området teologi med de två inriktningarna historisk-praktisk teologi och exegetisk teologi.